

V Bruseli 1. 6. 2016
COM(2016) 358 final

Normalizačný balík

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

EURÓPSKE NORMY PRE 21. STOROČIE

{SWD(2016) 186 final}

EURÓPSKE NORMY PRE 21. STOROČIE

Európske normy prispievajú k integrácii jednotného trhu, a teda na zabezpečenie pracovných miest, rastu hospodárstva EÚ, zvýšenia konkurencieschopnosti, inovácií a vedúceho postavenia priemyslu. Prehĺbenie jednotného trhu znamená rozšírenie rovnakých podmienok pre hospodárske subjekty, najmä technickou harmonizáciou.

Od tovarov po služby a informačné a komunikačné technológie (IKT) sa normy ukázali byť pružným spôsobom zvyšovania kvality a bezpečnosti, zvyšovania transparentnosti a interoperability, zníženia nákladov a otvorenia trhov pre podniky, predovšetkým pre MSP. Normy sú prínosom pre spotrebiteľov, podniky a spoločnosť ako celok.

Ekonomické údaje poukazujú na to, že dobre fungujúci normalizačný systém sa odzrkadľuje v raste HDP (pozri stranu 3). Tvorba noriem v Európe v prevažnej miere závisí od potrieb priemyslu. Normy vypracúvajú normalizačné organizácie, trh však môže tiež jednoducho prijať technické špecifikácie vypracované niektorou spoločnosťou alebo subjektmi pôsobiacimi v danej oblasti, napríklad profesijnými organizáciami.

Regulačný orgán môže stanoviť základné požiadavky v právnom predpise a požadovať, aby európsky normalizačný systém vypracoval orientačné dobrovoľné európske normy, ktoré ako budú po uverejnení v Úradnom vestníku Európskej únie zakladať predpoklad zhody. Účinný systém normalizácie teda môže byť založený len na úzkom partnerstve medzi regulačným orgánom, normalizačnými orgánmi a priemyslom.

Norma je dobrovoľný technický dokument, ktorý uľahčuje spoluprácu medzi hospodárskymi subjektmi v rámci hodnotového reťazca. Napríklad normy určujúce veľkosť papiera (A3, A4, A5 atď. ...) uľahčujú spoluprácu medzi spotrebiteľmi, výrobcami papiera a obalov, tlačiarňami či výrobcami kopírok. Norma zabezpečuje zreteľnosť a technickú istotu, ktoré sú predpokladom pre investície hospodárskych subjektov.

Európskemu normalizačnému systému sa doteraz darilo zabezpečovať kvalitné a účinné normy, vďaka ktorým sa Európa udržala na svetovej scéne. Priemysel podporuje tvorbu európskych noriem aj ich pravidelné a aktívne revízie, ktoré zohľadňujú aktuálny stav technológií. Okrem toho prebieha sústavná výmena informácií medzi európskymi a medzinárodnými normalizačnými orgánmi: niekedy sú európske normy predkladané medzinárodným normalizačným organizáciám, prípadne sa medzinárodné normy stávajú európskymi. Tento dialóg je dôležitý, pretože uľahčuje vstup na globálne trhy podnikom, najmä MSP.

Avšak normalizačné prostredie sa mení. Nové technológie a postupná integrácia digitálnych riešení v priemyselných globálnych hodnotových reťazcoch, ako aj rýchlo sa rozvíjajúci medzinárodnom kontexte vyvíjajú tlak na európsky normalizačný systém, ktorý môže ešte viac prispieť k zamestnanosti a rastu v EÚ. Ak máme účinne reagovať na potreby priemyslu, spotrebiteľov a iných zainteresovaných strán v oblasti noriem, je potrebný nový impulz. Na základe tohto nového impulzu môžeme zaručiť, že Európa ostane pre normalizáciu svetovým centrom. V opačnom prípade sa budú normy tvoriť inde a Európa stratí výhodu prvého ťahu.

Na tento účel stanovuje spoločná iniciatíva v oblasti normalizácie, plánovaná v rámci stratégie jednotného trhu, inovatívny spôsob dosiahnutia týchto priorít prostredníctvom otvorenej spolupráce verejného a súkromného sektora.

V tomto oznámení Komisia predstavuje svoju víziu jednotného a efektívneho európskeho normalizačného systému, ktorý sa prispôbuje meniacemu sa prostrediu, podporuje viaceré politiky a prináša výhody pre podniky, spotrebiteľov aj pracovníkov.

V oznámení sa spoločná iniciatíva v oblasti normalizácie dáva do kontextu ako priamy spôsob realizácie stratégie jednotného trhu. K oznámeniu sú pripojené dokumenty, ktoré skúmajú rôzne aspekty európskej normalizácie, ako napr. hodnotiaci správa, ročný pracovný program Únie na rok 2017 či dokument o normách pre služby.

Nariadenie (EÚ) č. 1025/2012 o európskej normalizácii (ďalej len „nariadenie“) stanovuje právny rámec pre dlhodobé partnerstvo medzi EÚ, členskými štátmi, normalizačnými organizáciami a orgánmi, sociálnymi a spoločenskými zainteresovanými stranami vrátane organizácií, ktoré zastupujú osoby so zdravotným postihnutím, ako aj užívateľov noriem.

Dnes predstavená vízia vychádza z hodnotenia Programu regulačnej vhodnosti a efektívnosti¹ (ďalej len „REFIT“) tohto rámca² a rozsiahlych verejných konzultácií³, z ktorých vyplýva záver, že európsky normalizačný systém spĺňa predpoklady pre dosiahnutie cieľov, ktoré očakáva zákonodarca⁴, súčasne by však mala byť zvýšená jeho inkluzívnosť, posilnená výmena informácií a zlepšená komunikácia v rámci systému.

V reakcii na tieto výzvy a s cieľom posilniť partnerstvo medzi európskymi inštitúciami a všetkými subjektmi pôsobiacimi v oblasti európskej normalizácie Komisia vo svojej stratégii jednotného trhu⁵ oznámila zámer spustiť spoločnú iniciatívu v oblasti normalizácie, združujúcu verejné a súkromné inštitúcie aj organizácie v rámci dialógu založeného na spolupráci. Spoločným cieľom je presadzovať vytvorenie európskeho centra pre normalizáciu s celosvetovým vplyvom, v ktorom budú normy vypracovávané včas, otvoreným, transparentným a inkluzívnym spôsobom, ktorý bude podporovať a presadzovať inovácie pre všetkých a zvýši konkurencieschopnosť európskych podnikov v stále viac globálnejších hodnotových reťazcoch⁶.

Spoločnú iniciatívu dopĺňajú dva ďalšie dokumenty, v ktorých sa z hľadiska normalizácie konkrétnejšie riešia kľúčové oblasti, ktoré majú prierezový vplyv na hospodársky rozvoj: Oznámenie Európskej komisie „*Priority v oblasti normalizácie IKT pre jednotný digitálny trh*“ prijaté v apríli 2016⁷ ako súčasť balíka modernizácie technológií jednotného digitálneho trhu a verejných služieb (ďalej len „Oznámenie z apríla o normách pre IKT“) a špecifický dokument o normách pre služby, ktorý je súčasťou predkladaného balíka.

Týmto spôsobom sa v rámci nových foriem spolupráce vytvoria nové najlepšie postupy pre kolaboratívnejší a aktívnejší prístup v súlade so zásadami lepšej právnej regulácie⁸.

Na podporu novej vízie týkajúcej sa noriem a v súlade so spoločnou iniciatívou v oblasti normalizácie navrhuje Európska komisia začať **medziinštitucionálny dialóg** vrátane integrovaných ročných správ so zachovaním rozmanitosti rôznych oblastí s Európskym

¹ Program regulačnej vhodnosti a efektívnosti (REFIT): súčasný stav a výhľad do budúcnosti, COM(2014) 368 final, 18.6.2014.

² Správa podľa článku 24 je súčasťou tohto balíka.

³ Independent review of the European standardisation system (Nezávislé preskúmanie európskeho normalizačného systému), ISBN: 978-92-79-46201-6; DOI: 10.2873/720891; ET-01-15-151-EN-N.

⁴ Nariadenie zosúladzuje predtým nejednotné právne predpisy pre normalizáciu, rozširuje jej rozsah pôsobnosti na služby a produkty normalizácie iné ako normy a tiež do systému lepšie začleňuje spoločenské zainteresované strany a MSP. Hodnotenie REFIT pokladá samotný rámec za primeraný účelu a presúva svoj dôraz na otázku, ako jeho vykonávanie môže najlepšie podporiť uvedených desať priorít Komisie. Vzhľadom na nedávne nadobudnutie účinnosti nariadenia nebolo možné vypracovať úplné hodnotenie *ex post* nariadenia, keďže celý cyklus normalizačných prác požadovaných Komisiou od roku 2013 ešte nebol ukončený. Napriek tomu nezávislé preskúmanie, ktoré bolo kľúčovou súčasťou hodnotenia REFIT, vyvolalo veľký záujem zainteresovaných strán. Ich hlavné pripomienky zdôrazňujú najmä to, že v súčasnom európskom normalizačnom systéme by sa mala zvýšiť účasť a zastúpenie zainteresovaných strán.

⁵ COM(2015) 550 final.

⁶ Inkluzívne procesy sú dôležité, aby normy neprinášali neprimerané náklady na dodržiavanie predpisov a certifikáciu alebo riziko narušenia hospodárskej súťaže.

⁷ COM(2016) 176 final.

⁸ COM(2015) 215 final; http://ec.europa.eu/smart-regulation/better_regulation/key_docs_en.htm.

parlamentom, Radou, Hospodárskym a sociálnym výborom a Výborom regiónov o vykonávaní politiky EÚ v oblasti normalizácie a príspevku európskych noriem k politikám EÚ vo všeobecnosti a osobitne k vytváraniu pracovných miest, ku konkurencieschopnosti a k rastu.

1. NA NORMÁCH ZÁLEŽÍ,

... pretože podporujú inovácie

V minulosti boli normy vnímané ako spomaľovanie inovácií. V skutočnosti normy podporujú inovácie: umožňujú včasné uvádzanie inovačných výrobkov a služieb na trhu, najmä ak riešia výkonové kritériá a nepredpisujú používanie konkrétnych výrobkov alebo postupov, umožňujú prenos technológií a uľahčujú výskum. Normy zvyčajne zabezpečujú aj interoperabilitu medzi rôznymi zariadeniami a službami, čo umožňuje realizáciu inovácií „na základe inovácií“. Normalizácia umožňuje rôznym jednotlivcom, podnikom a inštitúciám koordináciu pri konkrétnej technológii alebo metodike. Keď sú normy vypracované, zvyčajne v rámci európskych normalizačných organizácií, poskytujú cenný prínos pre ďalšie inovácie, čo vedie k tvorbe nových výrobkov a služieb. Inkluzívne inovačné procesy založené na nariadení zabezpečujú, aby normy fungovali pre tvorcov a aj používateľov noriem, vďaka čomu sa normy stávajú prostriedkom na ceste k otvoreným trhom a inováciám.

... pretože zvyšujú kvalitu a bezpečnosť

Normy ďalej zvyšujú kvalitu a bezpečnosť výrobkov a služieb v prospech spotrebiteľov, pracovníkov, podnikov a spoločnosti ako celku. Zdravotné, bezpečnostné a environmentálne normy vymedzujú vlastnosti mnohých výrobkov a služieb.

... pretože umožňujú rast a tvorbu pracovných miest

Normy sú dôležitým faktorom umožňujúcim rast a zamestnanosť v Európe. Riadne fungujúce normalizačné prostredie má zásadný význam pre konkurencieschopnosť. Viaceré vnútroštátne štúdie preukazujú, že normy majú pozitívny vplyv na hospodársky rast a konkurencieschopnosť. Napríklad štúdie z Francúzska⁹, Nemecka¹⁰ a Spojeného kráľovstva¹¹ potvrdili, že normalizácia zvyšuje HDP krajiny. V prípade Francúzska sa vplyv noriem na rast odhaduje na 0,8 %, v prípade Spojeného kráľovstva na 0,3 % a v prípade Nemecka na 0,9 % HDP. Pokiaľ ide o peňažné vyjadrenie, nemecký orgán pre normalizáciu DIN odhaduje, že len v Nemecku normy vytvoria až 17 miliárd EUR ročne. Ďalšia nedávna štúdia zo Spojeného kráľovstva takisto potvrdzuje, že používanie noriem prospieva vnútroštátnemu hospodárstvu: normy prispeli k nárastu HDP o približne 11 miliárd EUR z celkového nárastu HDP v roku 2013 vo výške 40 miliárd EUR (v cenách z roku 2014) a k vývozu Spojeného kráľovstva prispeli sumou približne 8,5 miliardy EUR. V tej istej štúdii sa uvádza, že normy pomáhajú zvyšovať kvalitu, keďže 70 % respondentov uviedlo, že normy zlepšili kvalitu výrobkov a služieb¹².

... pretože podporujú globálne hodnotové reťazce

Normy podporujú aj globálne hodnotové reťazce, lebo môžu otvoriť trhy pre spoločnosti mimo EÚ: európske a vnútroštátne normalizačné organizácie spolupracujú s medzinárodnými

⁹ AFNOR (2016): *Economic impact of standardisation* (Hospodársky vplyv normalizácie), január 2016, Paríž, Francúzsko; AFNOR (2009): *The Economic Impact of Standardisation – Technological Change, Standards and Long-Term Growth in France* (Hospodársky vplyv normalizácie – technologická zmena, normy a dlhodobý rast vo Francúzsku).

¹⁰ DIN (2000): *Economic Benefits of Standardisation* (Hospodárske výhody normalizácie), 3 zväzky, Berlin: Beuth. (aktualizácia 2011).

¹¹ DTI (2005): *The Empirical Economics of Standards* (Empirická ekonómia noriem), DTI ECONOMICS PAPER NO.12. London.

¹² British Standards Institution (BSI), *The Economic Contribution of Standards to the UK Economy* (Hospodársky prínos noriem k hospodárstvu Spojeného kráľovstva), 2015.

normalizačnými organizáciami ako ISO a IEC na vypracúvaní medzinárodných noriem, ktoré sa používajú na celom svete.

Zo všetkých týchto dôvodov sú žiadosti o normy súčasťou rôznych politík EÚ, od energetickej únie, cez opatrenia v oblasti zmeny klímy a obehové hospodárstvo, po jednotný digitálny trh.

... pretože európsky normalizačný proces prekonáva nákladné rozdrobenie jednotného trhu

Základom európskeho normalizačného systému je dlhodobé a úspešné verejno-súkromné partnerstvo medzi európskymi a vnútroštátnymi normalizačnými orgánmi ako tvorcami noriem, Komisiou využívajúcou európsku normalizáciu na podporu vykonávania právnych predpisov a politík Únie, ako aj priemyslom, MSP, pracovníkmi, environmentálnymi organizáciami a občianskymi skupinami. Je to systém založený na súkromnom sektore¹³, ktorý zabezpečuje normalizáciu výrobkov a služieb vo všetkých odvetviach. Samotný proces tvorby noriem je založený na zásadách Svetovej obchodnej organizácie (WTO)¹⁴, ako aj na zapojení MSP a spoločenských zainteresovaných strán¹⁵. So zreteľom na skutočnosť, že je založený na konsenze, očakávané využitie na trhu umožňuje prenikanie inovačných výrobkov pri znížení výrobných nákladov.

Existujú tri európske normalizačné organizácie (CEN, Cenelec, ETSI) uznané v nariadení. Zaoberajú sa rôznymi druhmi výrobkov, materiálov, služieb a procesov (CEN), oblasťou elektrotechniky (CENELEC) a informačnými a komunikačnými technológiami (ETSI).

„Európske normy“ sú dobrovoľné, vychádzajú z potrieb trhu a prijali ich európske normalizačné organizácie: nahrádzajú rozporné vnútroštátne normy vo všetkých 28 členských štátoch. Tým uľahčujú fungovanie podnikov, najmä MSP. Dôležitou črtou európskych noriem je aj to, že sa pravidelne aktualizujú s cieľom zohľadniť najnovšie poznatky a technológie. V súčasnosti existuje približne 20 000 európskych noriem, ktoré vypracovali CEN a Cenelec v súvislosti s výrobkami a službami, a 35 000 produktov normalizácie ETSI.

„Harmonizované európske normy“ sú osobitným druhom európskych noriem, ktoré vypracovali európske normalizačné organizácie v reakcii na žiadosti o normalizáciu („poverenia“)¹⁶ Komisie na uplatňovanie harmonizovaných právnych predpisov Únie. Po uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*¹⁷ spoločnosti EÚ, ktoré sa rozhodnú používať harmonizované normy, majú výhodu tzv. predpokladu zhody s požiadavkami stanovenými v príslušných európskych právnych predpisoch¹⁸. Bez akejkoľvek ďalšej prekážky môžu svoje výrobky alebo služby uvádzať na celý jednotný trh a osloviť tak viac ako pol miliardy potenciálnych spotrebiteľov. V súčasnosti existuje 4 000 harmonizovaných európskych noriem, ktoré vypracovali CEN a Cenelec, a takmer 500 od ETSI.

¹³ Pozri odôvodnenie 2 nariadenia č. 1025/2012: „Európska normalizácia je organizovaná príslušnými zúčastnenými stranami a v ich prospech na základe národného zastúpenia [Európsky výbor pre normalizáciu (CEN) a Európsky výbor pre normalizáciu v elektrotechnike (Cenelec)] a priamej účasti [Európsky inštitút pre telekomunikačné normy (ETSI)]“.

¹⁴ Aspekty transparentnosti, otvorenosti, nestrannosti a konsenzu, účinnosti a relevantnosti, dôslednosti (ďalej len „séria dohôd WTO“ – Technické prekážky obchodných rozhodnutí a odporúčania prijaté výborom pre TBT od 1. januára 1995, časť 1: rozhodnutia a odporúčania, https://www.wto.org/english/res_e/publications_e/tbttrade_e.pdf).

¹⁵ Príloha III Organizácie, nariadenie (EÚ) č. 1025/2012.

¹⁶ Článok 10 nariadenia (EÚ) č. 1025/2012.

¹⁷ V súlade s článkom 10 nariadenia.

¹⁸ Toto vyhlásenie sa vo veľkej miere vzťahuje na európske normy vypracované pri uplatňovaní smernice o všeobecnej bezpečnosti výrobkov (2001/95/ES), čo po uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie* poskytuje predpoklad bezpečnosti.

2. NORMY SPOLOČNE: JEDNOTNÁ PLATFORMA PRE CELÝ RAD POLITÍK

Rýchlo sa vyvíjajúce technologické cykly, zvýšená zložitosť a interakcia v priemyselných systémoch, stieranie hraníc medzi výrobkami, službami a IKT, diverzifikácia obchodných modelov vytvárajú tlak na súčasné regulačné systémy. Platí to aj pre európsky normalizačný systém.

Vzhľadom na tieto výzvy je na vypracúvanie moderných noriem na podporu potrieb trhu a verejnej politiky potrebný účinný, otvorený, transparentný, inkluzívny a pružný európsky normalizačný systém, čo hospodárskym subjektom poskytne predvídateľný a stabilný investičný rámec.

Jednotná normalizačná politika na podporu viacerých hospodárskych odvetví a zainteresovaných strán je kľúčová pre vedúce postavenie Európy. Včasné a kvalitné normy vytvorené inkluzívnym spôsobom so zapojením všetkých aktérov, ktoré umožňujú inovatívnym spoločnostiam rozšíriť svoju činnosť v rámci jednotného trhu, ako aj v celosvetovom meradle, sú rovnako prospešné pre regulačné orgány, priemysel, ako aj spotrebiteľov.

Ako už bolo spomenuté, na tento účel sa v stratégii jednotného trhu oznámilo spustenie **spoločnej iniciatívy v oblasti normalizácie (ďalej len „spoločná iniciatíva“)** verejných a súkromných partnerov v európskom normalizačnom systéme vrátane európskych a vnútroštátnych normalizačných organizácií a orgánov, priemyselných združení, MSP, spotrebiteľských združení, odborových zväzov, environmentálnych organizácií, EZVO, členských štátov a Komisie.

Diskusie medzi všetkými partnermi sa konali v jedinečnom formáte na základe otvoreného, inovatívneho procesu založeného na konsenze a spoločnom vypracúvaní. Vyznačovalo sa to aktívnym zapojením všetkých uvedených zainteresovaných strán. Výsledok tohto procesu zahŕňa spoločnú víziu všetkých partnerov, ako aj spoločný postup so spoločnou orientáciou na celý rad iniciatív zameraných na modernizáciu, stanovenie priorít, urýchlenie a zefektívnenie vypracúvania noriem do konca roka 2019.

Účastníci sa usilujú pripojiť k tejto vízii sformulovanej v rámci spoločnej iniciatívy a spoločne ju realizovať na dobrovoľnom základe a bez toho, aby boli dotknuté existujúce právne predpisy, najmä nariadenie č. 1025/2012. Každý z partnerov prispeje k procesu podľa svojich znalostí a záujmu.

Spoločná iniciatíva je založená na hodnotovom reťazci normalizácie (pozri obrázok 1) a bude sa vykonávať prostredníctvom 15 opatrení v troch oblastiach (pozri prílohu 1):

- i) Informovanosť, vzdelávanie a pochopenie európskeho normalizačného systému;
- ii) Koordinácia, spolupráca, transparentnosť a inkluzívnosť a
- iii) Konkurencieschopnosť a medzinárodný rozmer.

Tieto opatrenia sú zamerané na zlepšenie fungovania európskeho normalizačného systému v súlade s jeho základnými hodnotami, ako sú konsenzus a dobrovoľná povaha noriem.

Hlavné očakávané výsledky spoločnej iniciatívy v oblasti normalizácie

V roku 2013 bolo na vypracovanie európskych noriem potrebných v priemere 36 mesiacov (skrátene zo 60 mesiacov v roku 2009). **Rýchlosť** vypracúvania noriem je potrebné vyrovnáť s **inkluzívnosťou a kvalitou** normy. Existujú zaujímavé experimenty v rôznych častiach komunity subjektov zaoberajúcich sa normalizáciou na zlepšenie včasného vypracúvania kvalitných noriem. Tieto experimenty zahŕňajú nové spôsoby vypracúvania noriem s cieľom do roku 2020 skrátiť potrebný čas na polovicu. Výmena najlepších postupov a lepšia

spolupráca medzi organizáciami v rámci spoločnej iniciatívy povedie k zavedeniu požadovaných postupov tvorby noriem.

Včasnú vypracúvanie noriem v rýchlo sa vyvíjajúcom technologickom prostredí si vyžaduje aj skoré posúdenie relevantnosti normy už v štádiu výskumu a vývoja. Partneri v rámci spoločnej iniciatívy navrhujú urýchliť tvorbu noriem novými kolaboratívnymi spôsobmi vypracúvania noriem.

Dôležité je účinné predvídanie a plánovanie normalizácie počas výskumu a vývoja. Prognostické štúdie môžu v skutočnosti pomôcť predpovedať potrebu vypracovania noriem spájaním nových technológií, ich potrieb výskumu týkajúceho sa budúcich výrobkov a procesov s vymedzovaním politiky. V nedávnej prognostickej štúdii Spoločného výskumného centra¹⁹ sa skúmalo budúce priemyselné prostredie a oblasti na zlepšenie, aby európsky normalizačný systém mohol uspokojiť budúce potreby a zároveň rešpektovať základné hodnoty systému. V rámci spoločnej iniciatívy sa skúma, ako možno systematickejšie a s väčším zameraním na budúcnosť analyzovať rozdiel medzi **výskumnými a inovačnými prioritami** a európskou normalizáciou, aby mohol byť tento rozdiel konečne účinnejšie odstránený, aby sa dosiahlo skoré zohľadnenie normalizácie vo výskume a vývoji a aby európsky normalizačný systém tento postup prijal s cieľom lepšie podporiť marketing inovatívnych výrobkov a služieb. To pomôže zosúladiť priority s vývojom v oblasti noriem a skúšobnými činnosťami podporovanými predovšetkým programom Horizont 2020.

Ďalším dôležitým prvkom je **vzdelávanie a zvyšovanie informovanosti** o potenciáli normalizácie pre zlepšenie konkurencieschopnosti. Na európskej úrovni sa normalizácia vo formálnom vzdelávaní či v odbornej príprave, a najmä normalizačný model EÚ, vyskytuje málo alebo vôbec nie. Preto je potrebné preskúmať a presadzovať normalizáciu ako prvok formálneho vzdelávania, akademickej a odbornej prípravy v spolupráci so skúsenými členskými štátmi, ako aj zapojiť akademickú obec a včas pripraviť ďalšiu generáciu tvorcov noriem. V rámci spoločnej iniciatívy sa predpokladá rozvoj programov odbornej prípravy v oblasti normalizácie pre vnútroštátne a európske orgány verejnej správy ako dôležitý prvok v rámci tohto inovatívneho vzdelávacieho projektu, čím sa podporia inteligentné právne predpisy a verejné politiky podporujúce inovácie.

Stanovovanie priorít normalizačných činností je veľmi dôležité na podporu konkurencieschopnosti európskeho priemyslu. Efektívne stanovovanie priorít si vyžaduje dialóg a spoločnú analýzu EÚ a zainteresovaných strán v oblasti normalizácie pri určovaní významu pre trh a potreby politiky. Patria sem stanoviská sociálnych a spoločenských zainteresovaných strán pri tvorbe noriem a včasné zapojenie priemyslu posilnenou výmenou informácií s Európskou komisiou v súlade s článkami 10, 11 a 12 nariadenia o normalizácii. Lepšie stanovovanie priorít umožní aj efektívnejšie využívanie dostupných odborných znalostí v Európe (približne 60 000 odborníkov, ktorí v súčasnosti prispievajú do európskeho normalizačného systému). Lepšie stanovovanie priorít je aj kľúčovým prvkom vyzdvihnutým v uvedenom oznámení o prioritách v oblasti normalizácie IKT, v ktorom sa stanovuje komplexný strategický a politický prístup k normalizácii pre prioritné informačné a komunikačné technológie, ktoré sú dôležité na dobudovanie jednotného digitálneho trhu, ako aj v dokumente o normách v oblasti služieb, ktorý je priložený k tomuto oznámeniu. Tieto iniciatívy majú rovnakú víziu ako spoločná iniciatíva, a teda aj kroky na ne nadväzujúce v týchto prierezových oblastiach sa budú uskutočňovať v súlade s ňou. Okrem toho sa tri pilotné projekty budú zameriavať na podporu normalizácie v prioritných oblastiach, napríklad

¹⁹ „How will standards facilitate new production systems in the context of European innovation and competitiveness in 2025?“ (Ako normy podporia nové výrobné systémy v prostredí európskych inovácií a konkurencieschopnosti v roku 2025?), ISBN: 978-92-79-45414-1.

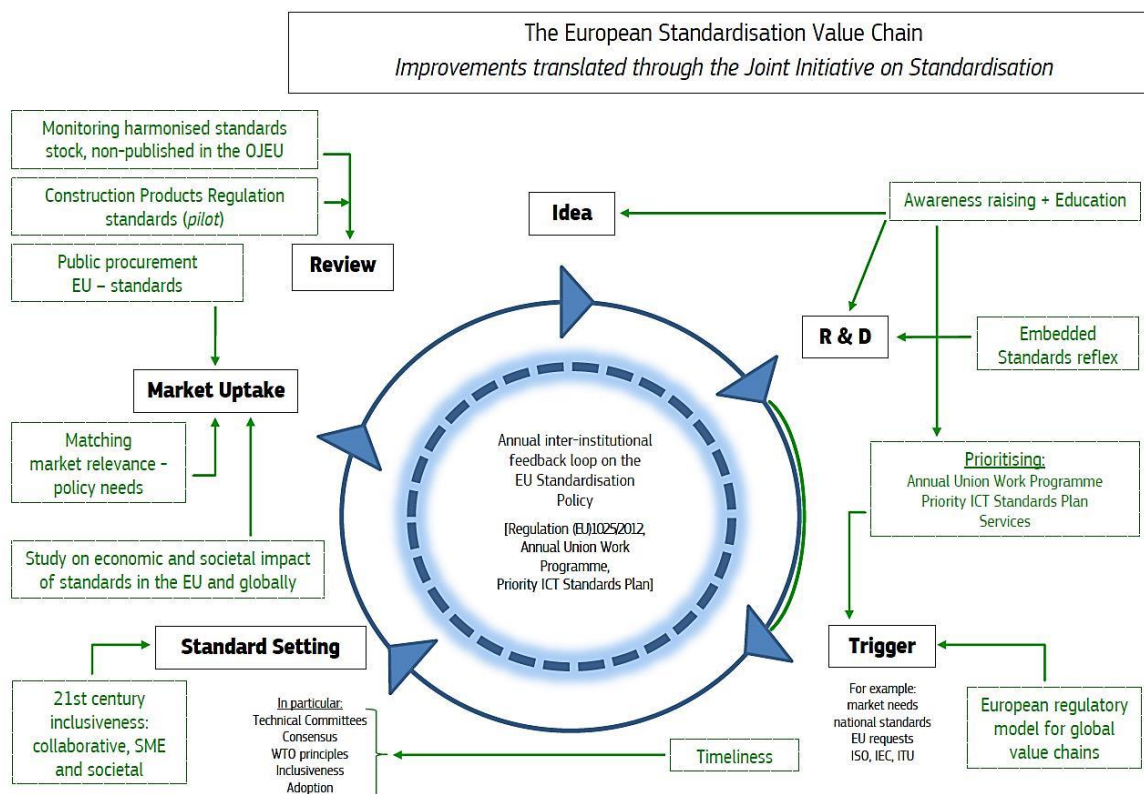
v sektore stavebníctva, v súvislosti s verejným obstarávaním a účasťou MSP, sociálnych a spoločenských zainteresovaných strán na medzinárodnej normalizácii.

Komisia bude zároveň môcť lepšie monitorovať stav nezverejnených harmonizovaných noriem, ktoré navrhli európske normalizačné organizácie na zverejnenie v *Úradnom vestníku Európskej únie*, aby sa stali harmonizovanými normami EÚ.

Keďže trhy majú čoraz globálnejší charakter, je globálnejšia aj normalizácia. Obchodný a investičný potenciál Európy na **medzinárodnej úrovni** posilňuje presadzovanie európskeho regulačného modelu v tretích krajinách. Cieľom spoločnej iniciatívy je povzbudiť zainteresované strany, aby na medzinárodnej úrovni podporovali využívanie spoločných regulačných modelov v medzinárodných organizáciách a rokovaníach ako základ normalizácie s cieľom dospieť k spoločnému pochopeniu s príslušnými obchodnými partnermi v súvislosti s otázkou, ktoré medzinárodné normy sú relevantné v jednotlivých odvetviach, ako aj na podporu európskych MSP, sociálnych a spoločenských zainteresovaných strán v medzinárodných normalizačných procesoch, napr. propagovaním osvedčených postupov pre MSP v Medzinárodnej organizácii pre normalizáciu (ISO) a Medzinárodnej elektrotechnickej komisii (IEC). Na tento účel a na účely ostatných politických tém bude Komisia udržiavať pravidelné kontakty a viesť štruktúrované dialógy s týmito organizáciami.

Celkovo sa tieto opatrenia musia vnímať ako celok a ako opatrenia, ktoré sa navzájom posilňujú. Celý hodnotový reťazec normalizácie sa tak stane transparentnejším, inkluzívnejším a bude efektívnejšie reagovať na budúce výzvy popri desiatich prioritách Komisie.

Obrázok 1: Európsky normalizačný hodnotový reťazec, koncepcia a usporiadanie: EK.

Spoločná iniciatíva v oblasti normalizácie stanovuje víziu a zameriava sa na **modernizáciu vypracúvania noriem v Európe**. Osobitne sa zameria na hlavné prvky: podpora rýchlejšieho

vypracúvania noriem, odstránenie nezrovnalostí medzi výskumnými prioritami a európskou normalizáciou, jasnejšie stanovovanie priorít a silnejšia medzinárodná prítomnosť.

Riadiaca skupina, ktorá sa má vytvoriť a ktorej bude predsedať Európska komisia, má monitorovať kroky nadväzujúce na jednotlivé opatrenia a prípadne identifikovať nové opatrenia. Tieto opatrenia majú byť prvýkrát predložené pri príležitosti Svetového dňa noriem 2016 (14. októbra 2016). Riadiaca skupina je neformálny poradný orgán a jeho návrhy nemajú vplyv na regulačný rámec vytvorený nariadením č. 1025/2012 a na výsadné práva Komisie. Európska komisia zvaží, či podporí aj ďalšie opatrenia, ktoré by mohli byť navrhnuté.

3. NORMY NA PODPORU POLITÍK, KTORÉ ZASAHUJÚ DO CELÉHO HOSPODÁRSTVA: SLUŽBY A IKT

Čoraz väčšia digitalizácia a rastúca úloha služieb v hospodárstve spôsobili, že normy v oblasti IKT a služieb sú nevyhnutnými predpokladmi s významom v celom hospodárskom spektre. Ich potenciál ešte treba plne využiť, Komisia preto normalizáciu v týchto dvoch oblastiach riešila špecificky a ako prioritu. Komisia preto už v apríli 2016 prijala oznámenie o normalizácii IKT a predkladá špecifické usmernenie o normách v oblasti služieb v dokumente „*Využitie potenciálu európskych noriem v oblasti služieb na pomoc európskym spotrebiteľom a podnikom*“, ktorý je priložený k tomuto oznámeniu.

... normy IKT

Spoločné **normy IKT** zabezpečujú interoperabilitu digitálnych technológií a sú základom efektívneho jednotného digitálneho trhu. Zaručujú, aby technológie fungovali bez problémov a spoľahlivo naprieč všetkými sektormi a priemyselnými odvetvami, čím sa dosiahnu úspory z rozsahu, podporí sa výskum a inovácie a udrží sa otvorenosť trhov. Vypracúvanie noriem IKT týkajúcich sa prioritných technológií, ktoré sú nevyhnutné pre dokončenie jednotného digitálneho trhu, si vyžaduje cieľnú a udržateľnú európsku reakciu. Tieto úvahy sú základom aprílového oznámenia o prioritách v oblasti normalizácie IKT s cieľom zabezpečiť tvorbu noriem v oblasti IKT spôsobom, ktorý bude lepšie reagovať na potreby politiky, bude pružný, otvorený, užšie spojený s výskumom a inováciami, lepšie vzájomne prepojený, takže nakoniec budú mať normy väčší vplyv na širšie európske hospodárstvo, ktoré sa mení na digitálne.

Verejno-súkromné partnerstvá a iné rozsiahle, priemyslom podnietené výskumné iniciatívy umožňujú európskym spoločnostiam prepojiť ich výskum s normalizáciou. Je potrebná ďalšia spolupráca medzi príslušnými zainteresovanými stranami vrátane európskeho priemyslu, európskych a medzinárodných normalizačných organizácií a fór, s cieľom vytvoriť komplexné plány normalizácie. Pre Komisiu je mimoriadne dôležitá podpora otvorených noriem. Otvorené a prierezové prostredia pre tvorbu noriem by mali mať prednosť pred riešeniami chránenými autorským právom, výlučne vnútroštátnymi prístupmi a normami, ktoré obmedzujú interoperabilitu.

Komisia bude monitorovať prebiehajúce práce na prioritných oblastiach týkajúcich sa IKT v príslušných medzinárodných normalizačných a iných fórach a pokračovať v proaktívnej práci s kľúčovými medzinárodnými partnermi na zaistenie zosúladenia priorít v oblasti IKT.

... a normy pre služby

Norma v oblasti služieb je norma, ktorou sa stanovujú požiadavky, ktoré musí spĺňať služba, aby bola vhodná na daný účel, napr. stanovením definícií, ukazovateľov kvality služieb a ich úrovne alebo určením času dodania²⁰.

²⁰ Príkladom sú normy týkajúce sa vybavovania sťažností zákazníkov v poštových službách, normy týkajúce sa požiadaviek na turistické informačné služby alebo postupov správy zariadení.

Dobrovoľné európske normy pre služby môžu priniesť mnoho rovnakých výhod ako pri výrobkoch. Služby predstavujú 70 % hospodárstva EÚ, ale normy v oblasti služieb predstavujú len 2 % všetkých európskych noriem. Okrem toho z nedávnej konzultácie so zainteresovanými stranami vyplynulo, že vnútroštátne normy v oblasti služieb môžu vytvárať prekážky pre cezhraničné poskytovanie služieb. Dochádza k tomu však v čase, keď sa zvyšuje percentuálny podiel služieb v rámci HDP vo všetkých členských štátoch, poskytovatelia služieb sa čoraz viac zapájajú do globálnych hodnotových reťazcov a výrobcovia poskytujú čoraz viac služieb s výrobkami, čo sa často označuje ako „servitizácia“. To môže pomôcť v prípadoch, keď normy týkajúce sa výrobkov nie sú zosúladené s normami týkajúcimi sa sprievodných služieb.

Táto nižšia úroveň vypracúvania európskych noriem v oblasti služieb je príčinou stratených príležitostí európskych poskytovateľov služieb, ktorí chcú služby poskytovať cezhranične, a európskych výrobcov, ktorí chcú so svojimi výrobkami cezhranične poskytovať aj služby. Z tohto dôvodu a s ohľadom na vplyv na európske hospodárstvo ako celok viackrát zazneli výzvy na koordinovaný postup na európskej úrovni.

Ako Komisia oznámila v stratégii jednotného trhu a v reakcii na žiadosti priemyslu, spotrebiteľských organizácií, členských štátov a tvorcov noriem, Komisia predstavuje v priloženom pracovnom dokumente útvarov Komisie svoj prístup k normám v oblasti služieb. V dokumente sa posudzujú výzvy týkajúce sa noriem v oblasti služieb a stanovuje sa všeobecný rámec a aj praktické politické riešenia na podporu väčšieho rozvoja vypracúvania európskych noriem v oblasti služieb, riešenie vnútroštátnych prekážok a zlepšenie poskytovania informácií. Komisii, členským štátom, tvorcom noriem a zainteresovaným stranám poskytne základ na spoluprácu s cieľom zabezpečiť, aby normy v oblasti služieb plne prispievali do celého hospodárskeho spektra. Dopĺňa spoločnú iniciatívu, ako aj opatrenia týkajúce sa integrácie európskych trhov so službami.

Podľa spoločnej iniciatívy pre normalizáciu by **normy IKT a normy v oblasti služieb** mali byť kľúčovými prioritami európskeho systému normalizácie, aby Európa mohla plne využiť výhody digitalizácie a servitizácie hospodárstva. Predovšetkým v súvislosti s normami v oblasti služieb, cieľom pracovného dokumentu útvarov Komisie, ktorý je súčasťou tohto balíka, je vykonať prvotnú analýzu potreby noriem v oblasti služieb.

4. Ďalší postup

V súčasnosti sa európska normalizačná politika vyvíja prostredníctvom rôznych nástrojov politiky, najmä prostredníctvom **ročného pracovného programu Únie pre európsku normalizáciu** (ďalej len „ročný pracovný program Únie“)²¹ a **priebežného plánu IKT**²². Okrem toho na rôznych miestach prebieha dialóg o normách, konkrétne vo Výbore pre normy²³ a v Európskej multilaterálnej platforme pre normalizáciu v oblasti IKT²⁴. Moderný systém musí byť založený na

²¹ Podľa článku 8 nariadenia (EÚ) č. 1025/2012 sa v ročnom pracovnom programe Únie identifikujú strategické priority európskej normalizácie pri zohľadnení dlhodobých stratégií rastu Únie. Uvádzajú sa v ňom európske normy a európske produkty normalizácie, o ktoré Komisia plánuje požiadať európske normalizačné organizácie.

²² Dokument, ktorý každý rok vypracúva Komisia v spolupráci s Európskou multilaterálnou platformou pre normalizáciu v oblasti IKT a v ktorom sa poskytuje viacročný prehľad potrebných prípravných alebo doplnkových činností normalizácie IKT, ktoré sa majú vykonať na podporu politických činností EÚ.

²³ Článok 22 nariadenia (EÚ) č. 1025/2012.

²⁴ Multilaterálna platforma bola zriadená rozhodnutím Komisie z 28. novembra 2011, ktorým sa zriaďuje Európska multilaterálna platforma pre normalizáciu v oblasti IKT(2011/C 349/04). Platforma je poradnou skupinou Komisie v záležitostiach týkajúcich sa normalizačnej politiky v oblasti IKT. Zahŕňa členské štáty, európske, medzinárodné a celosvetové normalizačné orgány, zástupcov priemyslu a spoločnosti.

jednotnej a koherentnej európskej normalizačnej politike, ktorá zosúladí rôzne politické priority a nástroje EÚ.

V záujme dosiahnutia tohto cieľa považuje Komisia za dôležité zosúladiť všetky tieto nástroje v komplexnom ročnom riadiacom cykle normalizačnej politiky EÚ. Pre tento cyklus bude mať zásadný význam prijímanie ročného pracovného programu Únie v júli každého roka, ktorému má podľa návrhu od roku 2017 predchádzať medziinštitucionálny dialóg na jar na zabezpečenie úplného zapojenia Európskeho parlamentu, Rady a Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru, ako aj Výboru regiónov. Dialóg bude vychádzať z jedinej správy Komisie Rade a Európskemu parlamentu o vykonávaní ročného pracovného programu Únie, priorit normalizácie IKT pre jednotný digitálny trh, spoločnej iniciatívy a o vypracúvaní európskych noriem v oblasti služieb.

Komisia okrem toho s cieľom ďalej posilniť základňu poznatkov pre túto správu, ako to požadovala Rada²⁵, vypracuje celoeurópsku štúdiu o hospodárskom vplyve normalizácie na doplnenie vnútroštátnych štúdií.

Tento normalizačný balík spoločne s aprílovým oznámením o normách IKT a spoločnou iniciatívou stanovuje koherentnú víziu Komisie o úlohe normalizácie na podporu tvorby politiky. Pozostáva z týchto dokumentov:

1. **Ročný pracovný program Únie pre európsku normalizáciu na rok 2017:** identifikuje strategické priority a ciele európskej normalizácie pri zohľadnení dlhodobých stratégií EÚ týkajúcich sa pracovných miest a rastu, napríklad akčného plánu pre obehové hospodárstvo²⁶, a uvádza európske normy a európske produkty normalizácie, ktoré má Komisia v úmysle vyžadovať od európskych normalizačných organizácií v roku 2017;
2. **„Správa podľa článku 24“ a dokument REFIT**, v ktorých sa uvádzajú dôkazy o fungovaní ESN a argumenty podporujúce politický vývoj v rámci jednotnej iniciatívy.
3. **pracovný dokument útvarov Komisie o normách v oblasti služieb** *„Využitie potenciálu európskych noriem v oblasti služieb na pomoc európskym spotrebiteľom a podnikom“*.

5. Záver

V nadväznosti na stratégiu jednotného trhu Komisia v tomto normalizačnom balíku prezentuje koherentnú víziu, ktorej cieľom je dať nový impulz normalizácii na podporu tvorby politik EÚ a zosúladiť ju s rýchlo sa meniacim hospodárskym prostredím, v ktorom sa stierajú hranice medzi výrobou, digitálnymi technológiami a službami. Prvým opatrením v tejto súvislosti je dohoda o spoločnej iniciatíve v oblasti normalizácie na lepšie prepojenie rôznych zúčastnených strán v európskom systéme normalizácie so spoločným cieľom: plniť priority Komisie a prispievať k zamestnanosti a rastu v EÚ. Táto vízia založená na ucelenom prístupe k normalizácii a integruje aj nedávno prijaté oznámenie o normách IKT.

Komisia vyzýva Európsky parlament, Radu a Európsky hospodársky a sociálny výbor, ako aj Výbor regiónov, aby schválili toto oznámenie a sprievodné dokumenty s cieľom prispieť k dobudovaniu jednotného trhu a aktívne sa zapojiť do jeho vykonávania v úzkej spolupráci so všetkými príslušnými zainteresovanými stranami.

²⁵ Závěry Rady z marca 2015.

²⁶ COM(2015) 614 final, 2.12.2015.

Príloha I: Návrh spoločnej iniciatívy na prvý návrh súboru opatrení spolu s pilotnými projektmi:

1. Informovanosť, vzdelávanie a chápanie európskeho systému normalizácie

1. Štúdia o hospodárskych a spoločenských vplyvoch, ako aj o prístupe k normám EÚ a EZVO
2. Prepojenie výskumu a inovácií s normalizáciou
3. Programy vzdelávania v oblasti normalizácie/odborná príprava a zvyšovanie povedomia v oblasti normalizácie
4. Zvyšovanie povedomia o oblasti normalizácie najmä na úrovni orgánov verejnej moci jednotlivých štátov
5. Pilotný projekt: Zvýšenie podpory normalizácie v oblasti nariadenia o stavebných výrobkoch

2. Koordinácia, spolupráca, transparentnosť a inkluzívnosť

6. Okrúhly stôl pre relevantnosť noriem pre trh („SMARRT“)
7. Optimalizácia praktických aspektov nariadenia (EÚ) č. 1025/2012
8. Včasné vypracovávanie kvalitných noriem a zabezpečovanie odkazov na ne
9. Inkluzívnosť, transparentnosť a účinné zapojenie všetkých zainteresovaných strán do európskeho systému normalizácie
10. Uľahčenie účasti všetkých zainteresovaných strán na vnútroštátnej úrovni
11. Pilotný projekt: Rozšírenie využívania noriem vo verejnom obstarávaní a lepší súlad so smernicami o verejnom obstarávaní

3. Konkurencieschopnosť a medzinárodný rozmer

12. Podpora väčšej miery vypracovávanie a využívania európskych noriem v oblasti služieb s cieľom pomôcť pri integrácii európskych trhov so službami
13. Podpora európskeho regulačného modelu opierajúceho sa o dobrovoľné normy a jeho úzka väzba na medzinárodnú normalizáciu v tretích krajinách
14. Modernizácia vrátane digitalizácie európskeho priemyslu v globálnom kontexte
15. Pilotný projekt: Zlepšenie zastúpenia záujmov európskych MSP a spoločenských zainteresovaných strán v medzinárodných normalizačných procesoch

Žiadne z opatrení nebude mať dodatočný vplyv na rozpočet EÚ; financovanie sa však v rámci súčasných viacročných finančných výhľadov môže považovať za oprávnené.